

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

תוכן

- א. לעולם ספק יום טוב ספק חול הוי דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין אפילו בדרבנן לא בטיל.....1
- ב. שבת ויום טוב נולדה בזה אסורה בזה.....2
- ג. שתי קדושות הן.....3
- ד. עצים שנשרו מן הדקל בשבת אסור להסיקן ביום טוב.....4
- ה. עצים שנשרו מן הדקל לתוך התנור ביום טוב מרבה עליהם עצים מוכנים ומסיקן ... בהיתרא קא מהפך... מקלא קלי איסורא.....5
- ו. אין מבטלין איסור לכתחלה ... בדאורייתא אבל בדרבנן מבטלין.....7
- ז. שני ימים טובים של גלויות נולדה בזה מותרת בזה ... שני ימים טובים של ראש השנה ... נולדה בזה אסורה בזה.....8

דף ד.

א. לעולם ספק יום טוב ספק חול הוי דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין אפילו בדרבנן לא בטיל

כבר התבאר לעיל דף ג: שבמקרה של ביצה ספק¹ אם נולדה בשבת או מקודם², ג"כ אסורה באכילה ובטלטול³ שספק אפילו של דבריהם שיש לו

¹ שו"ע ונו"כ תקינ ב ויו"ד קב א

² אף דבכל דוכתא קי"ל דספיקא דרבנן להקל, מכל מקום הרי זה ספק שיש לו מתירין ובדבר שיש לו מתירין אין אומרים ספיקא דרבנן לקולא. מ"ב שם ובס"י תצו ס"ג ובמשנ"ב סק"ז, ובשו"ע סי' שכה ס"ז ובמשנ"ב סקל"ב

³ שהרי הטעם שדבר שיש לו מתירין אינו בטל, הוא בפשוטו משום שעד שתאכלנו באיסור תאכלנו בהיתר, כמו שכתב רש"י כאן ד"ה אפילו, וטעם זה שייך גם בספק שאין להקל בו כיון שיכול לאוכלו בהיתר. אבל הר"ן בנדרים (נב). כתב טעם אחר מדוע דבר שיש לו מתירין אינו בטל, שכיון שיש לו מתירין אין זה נחשב תערובת של איסור בהיתר אלא תערובת של היתר בהיתר ועל כן אינו בטל, והקשו רעק"א (עירובין מה). ועוד אחרונים, שאין סברא זו מועילה אלא לבאר מדוע אינו בטל, אך אינה מועילה לבאר מדוע לא נאמר בו ספיקא דרבנן לקולא. וראה בספר שמחת יום טוב (ביצה ד). שהוכיח שאף שחידש הר"ן את הטעם שאין זה תערובות של איסור בהיתר, מודה הוא לטעם של עד שתאכלנו באיסור תאכלנו בהיתר, וטעם זה קיים גם בספיקא דרבנן, וכל האמור הוא בספק במציאות, אך בספיקא דדינא כתב הפרי חדש (או"ח סי' תלו ס"ג) שאומרים בו ספיקא דרבנן לקולא אף אם יש לו מתירין, והובאו דבריו בחידושי רעק"א לעירובין (לה.), עיין שם שהאריך בזה. ועיין באמרי בינה הלכות דיני בשר וחלב ותערובת סי' ז ד"ה והא דמבואר. ועיין קובץ שיעורים לר' אלהנן וסרמן הי"ד דפי' דבכל גזירות הו"ל איכא שני חלקים א. טעם הגזירה ב. בעינן שיהיה כוונתה בדאו'

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדף היומי

מסכת ביצה

מתירין, אסור⁴. אך אם השכים קודם עמוד השחר, ומצא הביצה מונחת בלול של התרנגולת, מותרת למלטלה ולאכלה, שרובן אינן מטילות בלילה, ותולים אנו שמאתמול שהיה יום חול נולדה⁵.

לפיכך ו"א⁶ שאדם המסופק לאחר שאכל בשר אם עבר זמן ההמתנה, ורשאי לאכול חלב או אם עדיין לא עבר. יש לו להחמיר ולא לאכול חלב עד שיידע שודאי עבר זמן ההמתנה, מכיון שהוא ספק שיש לו מתירים, וי"א⁷ שאין זה דבר שיש לו מתירים מכיון שזמן זה שבו רוצה לאכול לא יהי לו היתר לעולם. והמנהג כסברא זו.

אולם אם ספק לא שמא כלל לא אכל בשר לכו"ע יש להקל, שהרי לא הוחזק האיסור⁸.

ב. שבת ויום טוב נולדה בזה אסורה בזה

שבת ויו"ט הסמוכים זה לזה⁹, בין שהוא יום טוב אחר שבת או שבת אחר יום טוב ביצה שנולדה בראשון אסורה מדרבנן, אף בשני עד הערב, לפי

דכעין דאוי תקון ולהכי בדבשיל"מ טעם הגזירה עד שתאכלנו אף לר"ן רק גדר החומרא דהוה כמב"מ אבל בספק דלא שייך גדר זה העמידהו אטעם דעד שתאכלנו וכו'

⁴ ועי' בפר"ח או"ח סי' תצ"ז ס"ק ג' ובפרמ"ג בפת"ח הכוללת להלכ' יום טוב חלק ב' פרק א' אות כ"ז שכתב דהא דקיי"ל בדבשיל"מ אפי' בספיקא דרבנן לחומרא זהו דוקא בספק מעשה כמו ספק אם נולדה ביום טוב אבל בספק פלוגתא או בעיא דלא אפשר אף בדבר שיל"מ אזלינן לקולא בדרבנן עיין שם וכ"כ השאגת ארי' סי' ס' ובשו"ת מהר"י לבית לוי סי' ל"א ובכנפי יונה ובתשו' הגרעק"א סי' ס"ה ועיי"ש בהגה מבהמ"ח אות א' ובחידושו ליו"ד סוף סי' ט"ו (בד"ה העיקר)

⁵ מ"ב שכב שם

⁶ ביד יהודה בפיה"א ובפיה"ק יו"ד יש סי' פט שכ' דביש לו ספק אם יש שש שעות צריך להחמיר ולהמתין עד שיהא ודאי שש שעות ואין מקילין מטעם ספיקא דרבנן כיון דהוי דבר שיש לו מתירין

⁷ לפמ"ש הפת"ש להלן סי' ק"ב סק"ו בשם הצ"צ והצל"ח דדוקא בדבר שאם יעשנה היום לא יעשנה למחר שייך דשיל"מ ע"כ ובדברינו שם (סק"ל"ז) ממילא הכא לא שייך ענין דשיל"מ דהא יכול לאכול גבינה עתה וגם לאחר ששה שעות וצ"ע ועיין דרכ"ת סי' פט שוב ראיתי בס' דלתי תשובה שהעתיק שם תשובה מרב א' שהעלה להקל בזה מטעם ס"ס שמא העיקר כהפוסקים שא"צ להמתין שש שעות ואת"ל דצריך להמתין שמא כבר עבר ששה שעות וא"ל דהוי דבר שיש לו מתירין ולכמה פוסקים לא מהני ס"ס בדבר שיל"מ דהא ודאי ליתא דהא הכא עיקר הספק הוא הזמן והזמן הזה לא יבא לידי היתר לעולם ולא דמי לספק ביצה שנולדה ביום טוב דהתם הוי עיקר הספק על הביצה ועיי"ש בדברי המחבר דלתי תשובה שגם הוא כתב כמה מעמים לזה דלא שייך דין דשיל"מ ע"כ יש להקל בזה עיין שם ועי' בס' דברי שאול ויוסף דעת שמצדד ג"כ להקל בספק זה אם עבר ששה שעות עיין שם.

⁸ עי' בפרי תואר סק"א שכתב דבכ"מ לא החמירו לאסור גם בספיקו בדשיל"מ אלא דוקא בדבר דאתחזק איסורא, אבל אם לא אתחזק איסורא והספק הוא בעיקר הדבר אם הוא מותר או אסור כל דהוי ספיקא דרבנן ולא חל האיסור מעיקרו לא נזרו חז"ל עליו משום דשיל"מ דכל כי האי דשרי מעיקרא לא חדשו בו רבנן חומרא עיין שם לדרכו אמנם בשפ"ד לעיל סוף סי' ק' (בד"ה הברל) כ' בדבשיל"מ אין הברל בין אם הספק הוא בנוף האיסור או לאו בכ"מ הולכין להחמיר כיון שאפשר לאכול בהיתר בלי ספק כלל עיין שם ולא הביא דברי הפרי תואר הנזכר.

⁹ שו"ע ונו"כ תקינ ה

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדף היומי

מסכת ביצה

שע"י לידה זו היא מוכנת לאכילה, שיותר טובה היא לאכילה ביצה שנולדה ויצאה לאויר העולם, מביצה הנמצאת במעי תרנגולת השחומה, וכבר נתבאר לעיל דף ב: שאין יום טוב מכין לשבת ולא שבת ליו"ט.

ואיסור זה אינו אלא מדברי סופרים שהרי ביצה זו מן התורה מותר לאכלה בו ביום שנולדה, שהרי נגמרה במעי אמה מערב שבת או מערב יום טוב, וכיון שמתרת בו ביום נמצא שע"י לידה זו הוכנה לאכלה בו ביום, ולפיכך היא מותרת גם ביום שלאחריו¹⁰, כיון שיום זה לעצמו הכין ולא ליום שאחריו, ואפילו יום זה שנולדה בו שבת שאי אפשר לבשלה ולאכלה מכל מקום ראויה לגמעה חיה, אלא כיון שמדברי סופרים אסור לאכלה ביום שנולדה, נמצא שיום זה שנולדה בו הכין את הביצה לאכלה ביום שלאחריו, וכיון שאין יום טוב מכין לשבת ולא שבת ליו"ט לפיכך אסור לאכלה גם ביום שלאחריו מדברי סופרים.

וגם אם הניח עירוב תבשילין, אין מועיל עירוב תבשילין להתירה מיום טוב לשבת, ואסורה¹¹.

יום טוב שני של גלויות הסמוך לשבת בין מלפניו בין מלאחריו, דינו כיו"ט ראשון לענין זה.

ג. שתי קדושות הז

כבר התבאר במסכת עירובין דף לה: שיום טוב שחל אחר השבת או שבת אחר יו"ט ובשני יו"ט של גלויות¹², שתי קדושות הם ולפיכך עירב ברגליו בראשון, כלומר שהלך עד לקראת סוף התחום מבעוד יום קודם השקיעה, ועמד שם עד אחר צאת הכוכבים, כדי לקנות שביתה שם, וכדי שיוכל ללכת משם עוד אלפיים אמה. אפילו אם כוון שיועיל לשני הימים, הועיל בכך רק ליום הראשון ולא הועיל ליום השני, שהרי קדושה אחרת הוא, וצריך לערב ברגליו בשני, והוא שילך ויעמוד באותו מקום ויחשוב שם בלבו שיקנה שם

¹⁰ עיין במגן אברהם שהסכים דאף למעם זה של הכנת לידה אינה אסורה אלא מדברי סופרים והפליא על הים של שלמה עיין שם, והביא ראיה מדברי הרמב"ן במלחמות ומן החינוך עיין שם וגם בחידושי הרשב"א מצאתי שדעתו דאינה אסורה אלא מדברי סופרים, ומכל מקום לעניות דעתי עדיין אין הדבר ברור, דלפי מה שכתב הקרבן נתנאל באות ז' בפרק א דביצה דעת הרא"ש דהוא מדאורייתא משום הכנה דלידה, וגם במאירי משמע דאם נאמר דלידה השיבא הכנה הוא מדאורייתא, וכן משמע לכאורה פשוטות הסוגיא דעירובין ל"ח ע"ב, עיין שם, אחר כך מצאתי במאמר מרדכי שהאריך בענין זה וכתב דגם דעת ר' יחיאל דהוא דאורייתא, וצריך עיון. שער הציון שם ס"ק טז

¹¹ שע"ה"צ שכב ס"ק ג וכן באור זרוע הל' יום טוב סי' שמג אות ט כתב בשם רבינו ברוך שעירוב תבשילין אינו מועיל על איסור הכנה, משום שעירוב תבשילין מועיל רק לדבר שמותר לעשותו היום ואסור למחר, ובה מועיל העירוב להתירו. ועיין במאירי (ביצה ריש פ"ב ד"ה אמר המאירי). ובארחות חיים (ח"א הל' יום טוב דין כ) כתב בתוך דבריו: וכן ביצה בשבת [אסורה] משום שבת אחר יום טוב, ואין עירוב מועיל להתיר המוקצה והנולד, שאין עירוב מתיר רק מותר הבישול והאפיה, אבל דבר הבא מאליו אינו מתיר

¹² שו"ע ונו"כ תמו ב

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

שביתה ולא יאמר כלום, מפני שאסור לעשות שום הכנה מ"ט לשבת או משבת ל"ט או מיו"ט להבירו אפילו בדיבור¹³.

וכל שכן שאינו יכול לערב בפת שלא עירבו בו כבר ביום הראשון, ואפילו בדיעבד אינו חל מפני שהיה צריך לקרות עליו שם עירוב ונמצא מכין. ועל אף שתחלת היום קונה עירוב ושבת מכינה לעצמה, כיון שצריך לקרות שם עירוב על הפת מבעוד יום, הוי הכנה. אך בשני יו"ט של גלויות חל בדיעבד.

ואם עירב בראשון במאכל, אם רצה לערב ברגליו בשני, הרי זה עירוב.

וכן המערב לשני ימים טובים של גלויות, או לשבת ויו"ט הסמוכים זה לזה, גם אם פירש שהוא עירוב אחד ולרוח אחת, לשני הימים, מכל מקום אין מועיל שיהיה העירוב קיים ביום הראשון לבד, כיון ששתי קדושות הן, ואינם כיום א' כדי שנאמר מליל ראשון קנה העירוב לשני ימים. וצריך שיהיה העירוב מצוי במקומו בליל הראשון, ובליל ב' כל בין השמשות. ולכן אם הוא מקום המשתמר מניחו שם וכשמגיע בין השמשות של היום השני יקנה לו ממילא גם ליום השני.

דף ד:

ד. עצים שנשרו מן הדקל בשבת אסור להסיק ביום טוב

עצים שנשרו מן האילן ביום טוב¹⁴ אין מסיקין בהן ביום טוב, אפילו להמתירין נולד ביום טוב לעיל דף ב., לפי שהן בכלל גזרת פירות הנושרין מאליהן בשבת או ביום טוב שאסרום חכמים בו ביום באכילה ובטלטול משום גזרה שמא יעלה ויתלוש, ועוד שהרי היו מהוברים מאתמול, והרי הם מוקצים¹⁵.

עצים שנתלשו מן האילן בשבת, אסור להסיק בהן מן התורה ביום טוב שלאחריו, לפי שתלישה זו מכינה אותם להסקה, ואסור להסיק בשבת נמצא שהוכן ליום שאחריו¹⁶, ואין שבת מכינה ליו"ט¹⁷.

¹³ ואם אמר אינו מעכב והל העירוב

¹⁴ שו"ע ונו"כ תקא ה

¹⁵ מ"ב שם ותקן ס"ק ה

¹⁶ מ"ב תקן יב ועיי"ש בביתאור הלכה ד"ה אפילו דאם נתלשו ביום טוב לכו"ע אין אסור בשבת שלאחריו, אלא מדרבנן, דביו"ט עצמו נמי מותר להסיק מדאורייתא אלא דרבנן אסרו משום גזירה דיעלה ויתלוש וא"כ מדאורייתא הרי הכינה יום טוב לעצמה, ומסיים וא"כ אם צריך להסיק בשבת ע"פ האופנים המבוארים בסימן רע"ו דמותר על ידי עכו"ם, לא יהיה בהם איסור דאורייתא. ונ"מ לכאורה שאם יש לו אחרים שנשרו קודם שבת או ביו"ט ט"ז צריך להשתמש דוקא בהם.

¹⁷ שו"ע ונו"כ תקן ב

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדף היומי

מסכת ביצה

ה. עצים שנשרו מן הדקל לתוך התנור ביום טוב מרבה עליהם עצים מוכנים ומסיקן ... בהיתרא קא מהפך ... מקלא קלי איסורא

אף על פי שעצים שנשרו מן האילן ביום טוב אסור להסיקן ביום טוב כמו שנתבאר, מכל מקום אם נפלו לתוך התנור או שהניחם שם נכרי שלא מדעת הישראל¹⁸, אם יש בתנור עצים אחרים של היתר¹⁹, אף על פי שעצי האיסור הם הרבה מהם, מותר להוסיף ולהניח עוד עצים של היתר בתוך התנור כדי לבטל עצי האיסור ברוב עצי היתר, ואח"כ מסיקן כדי לאפות בהם. רק שיזהר מליגע בעצי האיסור קודם שיבטל ברוב²⁰. ולאחר שהתבטלו ברוב מותר להפוך בהם אף על פי שלא הדליקם עדיין שבהיתרא קמהפך²¹.

ואף על פי שאסור לבטל איסור בידיים, וגם הוא דבר שיש לו מתירין שאפילו באלף אינו בטל, מכל מקום כיון שאיסורן אינו אלא מדברי סופרים, וגם אינו נהנה מהם עד אחר שנשרפו, שאז אופה את הפת, ואז אין האיסור בעין, לכך הקילו חכמים לבטלן אף על פי שהוא דבר שיש לו מתירין.

ומותר ליהנות מהן אפילו בשעת ביעורן, כגון לבשל קדרה כנגדן אף על פי שעדיין האיסור כלומר העצים בעין כיון שבישול התבשיל אינו עיקר הנאתו, אלא אכילתו היא עיקר הנאתו, ובשעת אכילתו אינו נהנה אלא מחום האש של איסור שבתבשיל, וחום זה שבתבשיל הוא מופרד ומובדל כבר מן גוף האש של איסור, הרי אינו נהנה כלל מגוף האיסור שהוא בעין.

¹⁸ מ"ב שם ז

¹⁹ מנן אברהם בשם הר"ן, וכן כתב בחידושי הרשב"א בתחלת דבריו, אלא שאחר כך מסכים דאפשר הכא משום מיקלי קלי, עיין שם, ורוצה לומר, ולזה אפשר דאפילו ליכא עצים אחרים נמי שרי לערב, וכן בתשובותיו כפי הנראה רפיא הרבר בידו, שבסימן של"ו כתב להחמיר, ובסימן תפ"ה כתב להקל בזה. ודע, דמוכח מיניה בחידושו, דלסברא דבעינן דוקא שנתערב מתחלה, מיירי שאינו מכיר האיסור, דבמכיר האיסור לא מקרי נתערב, ולא מהני במה שמוסיף אחר כך, עיין שם, אברא דכל זה הוא לסברא שכתב שם הרשב"א דלא מהני במה שמוסיף אלא אם כן האיסור אינו ניכר, הא אם נחזיק בדעת הפוסקים דאפילו לאחר הוספה אם האיסור ניכר גם כן מבטל, אם כן כל שכן קודם שמוסיף. שער הציון שם ס"ק יז ועיין בביאור הלכה שם ד"ה של יהיו

²⁰ ואף על גב דבשעה שמרבה עליהם עצים ומערב אותם העצים הקודמים מתנודדים ל"ח לזה דהוא כמלמול

מן הצד. מ"ב שם י

²¹ מ"ב שם יא

עיין בפרי מגדים יורה דעה סימן צ"ט ובבגדי ישע שעמדו על זה ותמהו, הא העצים עדיין בעין ואמאי מתבטלי, ובאמת מסוגיא ליכא ראייה, דאפשר דלמסקנא דמיקלי קלי אסור להפוך עד שיהיו גחלים, וכן רצה לומר בחמוד משה, ומכל מקום משמעות הפוסקים להתיר מיד, וכן כתב הגר"ז. שער הציון ס"ק בז

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדף היומי

מסכת ביצה

וכן מותר להתחמם כנגדן ולהשתמש לאורן אף על פי שהוא נהנה מגוף האיסור שהוא בעין, לפי שעצים שנתלשו ביום טוב דינם כעצי מוקצה ומותר להשתמש ולהנות ממוקצה כשאינו עושה מעשה ואינו מטלטל מוהנאה באה מאליה, ואינו אסור אלא להסיקן שעושה מעשה בגוף המוקצה ומכלה המוקצה בידיים²².

ויש מקילין²³ גם להסיק לכתחלה בשביל להעמיד קדירה, או להתחמם כנגד המדורה דאע"פ שהעצים דולקים עדיין, מ"מ עיקר הנאה הוא האכילה ובשעה שאוכל אינו נהנה אלא מחום שבתבשיל, וחום זה כבר מופרד מהאש שבעצים שהם בעין, וכן במחמם כנגד המדורה עיקר הנאה בא לו מן החום וכבר כלה האיסור.

אך להסיק כדי ליהנות לאורה בודאי אסור שהרי הוא נהנה מהאש שהוא בעין²⁴.

וכל זה כשעצי האיסור אינם ניכרים תוך עצי היתר, אבל אם הם ניכרים אפילו באלף אינן בטילין²⁵.

ועצים שנתלשו מן האילן בשבת שאסור להסיק בהן ביום טוב שלאחריו, לפי שתלישה זו מכינה אותם להסקה, ואין שבת מכינה ליו"ט²⁶. אפילו ביטול ברוב אין מועיל להתירן לפי שאיסור הכנה משבת ליו"ט הוא מן התורה ולא הקילו בדבר שיש לו מתירין מחמת שאינו נהנה מאיסור שהוא בעין אלא בדבר שאיסורו אינו אלא מדברי סופרים²⁷.

²² ועצים הללו שנפלו לתוך התנור כיון שבשעה שרוצה להסיק אינן עומדין להנאת חימום כנגדן ולהשתמש לאורן שהנאה זו היא מגוף האיסור שהוא בעין אלא כבר הן עומדין להנאת אפייה ובישול שהנאה זו היא לאחר שהאיסור אינו בעין לפיכך הן בטלים ברוב אף על פי שעכשיו בשעת הסקה עדיין האיסור בעין מכל מקום כיון שעיקר הנאתן שלכך הן עומדים ולכך הוא מסיקן אינה באה לו אלא עד לאחר שהאיסור אינו בעין לא החמירו חכמים כל כך באיסור מוקצה שאין לו עיקר מן התורה וגם עיקר הנאתו אינו נהנה ממנו בשעה שהאיסור הוא בעין. שו"ע הרב שם ד

²³ מעדני יום טוב מחמיר בזה אף בהסיק לאפות, עיין שם, ומביאו באליה רבה, גם מנן אברהם לא פסיקא לה כלי האי עיין בדבריו. וכן מלשון הרבנו הנאה בפירושו משמע דרק לאפות שרי, מאחר שכבר נשרפו העצים, עיין שם, וצריך עיון. עיין מה שכתב בחמד משה בזה שער הציון שם ס"ק כג

²⁴ כן הוא משמעות המפרשים עיין במג"א וא"ר ושאר אחרונים ולענ"ד צ"ע דאפשר דמאחר דסתם עצים להסקה עומדים לאפות בו פת או לבשל ולהנאה אחר הביעור התירו חכמים לערב ולבטל וממילא העצים מותרים הם כשאר עצים המוכנים ויכול להדליק אותם אפילו להאיר ולבאורה ראייה גמורה לזה שהרי משעה שנתערב מותר לו לטלטל אף על גב דלא הסיק עדיין בהם ועדיין לא מיקלי קלי וע"כ צ"ל דבשביל טעם זה כבר ניתר מעיקרו משעת התערובות וא"כ אפשר ה"ה לנידון דידן נמי מיהו לסברת חמד משה שנביא לקמן דלא התירו בעיקר דין זה רק מדוחק לא קשה מה שהקשינו וצ"ע. ביאור הלכה תקן ב שם ד"נ מרבה

²⁵ ודע דיש פוסקים המקילים בדין זה ביותר ולדידהו אפילו לא היה בתנור עצים כלל רק אלו שנשרו מן הדקל מותר ג"כ לערב, ואפילו אם יהיו עצי איסור ניכרים לאחר עירוב ברוב ג"כ ל"ת רק שלא יזיז בעצי האיסור כשרואה אותן והכל מטעם הנ"ל שהאיסור נשרף והנאה באה לאחר שהאיסור אינו בעין. מ"ב יא ועיין בביאור הלכה שהיזק דעות אלו.

²⁶ שו"ע ונו"כ תקן ב

²⁷ שו"ע ונו"כ ומ"ב ס"ק יג

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדף היומי

מסכת ביצה

ו. אין מבטלין איסור לכתחלה ... בדאורייתא אבל בדרבנן מבטלין

אין מבטלין איסור לכתחלה²⁸. ולא רק לערב איסור בהיתר נאסר אלא אפילו נפל לתוך היתר שאין בו שיעור לבטלו, אין מוסיפין עליו היתר כדי לבטלו.

איסור של דבריהם, אין מערבין אותו בידים כדי לבטלו. ואם עשה כן, במזיד, אסור. אבל אם נפל מעצמו, ואין בהיתר כדי לבטלו, י"א²⁹ שמרבה עליו ומבטלו³⁰. וי"א³¹ שאין לבטל איסור דרבנן או להוסיף עליו, כמו באיסור דאורייתא אלא אם האיסור נשרף ומתכלה בעצי מוקצה שנפלו לתנור כנוצר. וכן נוהגין, ואין לשנות.

²⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד צט ה. כתב הרשב"א בתה"א בית ד' ריש שער ג' והר"ן פג"ה דהיינו מדרבנן לדעת התוס' אבל לדעת הראב"ד באיסור משהו פ"ב אסור מדאורייתא. ש"ך שם ז

²⁹ דעת המחבר שם וראייה לזה מעצים שנשרו מדקל לתוך התנור בי"ט שמרבה עליהם עצים מוכנים ומדליקן כדאיתא בריש ביצה כן הוא דעת הרשב"א. והנה הפ"ז באו"ח סימן תרע"ז אות ד' העלה שקי"ל כש"ע כאן להתיר משמע לגמרי פסק כמותו אפי' יש לו שורש מן התורה ומותר להוסיף במזיד כל שאין בעין בפני עצמו וכ"כ הפרי תואר אות י"א. אלא שביש"ש ג"ה סימן נ"ט וביצה סימן ז' דווקא באין שורשו מן התורה כמו מוקצה הא בשר עוף בחלב וכדומה לא. ומט"ז אין הכרע כל כך. פמ"ג משב"ז שם יב

³⁰ ותימה על בעל הש"ע שכאן פוסק כרשב"א ובא"ח סימן תרע"ז גבי נר חנוכה פוסק כמהר"ם דס"ל כהרא"ש דמותר השמן שבנר חנוכה שנתערב בשמן אחר ואין בו ס' לבטלו יש מי שאומר שאין להוסיף עליו לבטלו עכ"ל והרי חנוכה אינו אלא מדרבנן גם בב"י שם לא הביא שום פוסק שחולק על זה ושמא יש לחלק דהתם כיון דהוקצה למצותו חמיר מפי ודוחק. ש"ך שם יט ועיין פלתי (ס"ק י') דיש חילוק בין לח ליבש, וגם בין איסור מוקצה שהוא כשל תורה לשאר איסורים. וחוות דעת ביאורים ח כתב לחלק ונראה דיש לחלק בין איסור אכילה לאיסור הנאה, דבאיסור אכילה שאינו אסור רק בפעימת טעמא דאיסורא, וכיון דמבטל ליה שוב אינו מרגיש הטעם, מה שאין כן באיסור הנאה כשנוטל ומבטלו הרי נהנה במה שנוטל ומבטלו, ולכך אסור לבטלו, שאין לך הנאה גדולה מזה שמרבה ומשביח ההיתר במה שזורק האיסור לתוכו, ומוקצה למצות איסור הנאה הוא, דהא צריך לעשות לו מדורה ולשורפו כמבואר באו"ח שם. ובחתם סופר כתב "וייש ליישב, דשם אינו מפסיד אם ישנה הבאה וידלקנו בחנוכה, ולזה נתכוין המגן אברהם שם (ס"ק יב), אבל לא הוה דבר שיש לו מתירין ממש, דלדבר זה לא נאסר מעולם".

³¹ דעת הרמ"א שם וכדעת הרא"ש דשאני התם בעצים דמקלי קלי לאיסורא פ"י שאין נהנה מהם עד שעת ביעורן מן העולם ואז אין ממש באיסור וכתב רש"ל פג"ה סימן נ"ט דהעיקר כהרשב"א שרוב המחברים ס"ל כן והא דאמרינן בריש ביצה דההיתר בעצים משום מקלי קלי לאיסורא התם הוה דשיל"מ אבל בדשאל"מ בכל איסורי דרבנן מרבה עליו ומבטלו על כן פסק דבדיעבד אפי' כוון לבטלם ולא ידע שאסור לעשות כן שרי ע"כ ואני הוכחתי לעיל דאם לא ידע שיש איסור בדבר שרי בכל הביטולים. ט"ז שם יב

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

**ז. שני ימים טובים של גליות נולדה בזה מותרת בזה ...
שני ימים טובים של ראש השנה ... נולדה בזה אסורה
בזה**

נולדה ביום טוב³² ראשון מותרת בליל יום טוב שני של גליות מיד, שהרי ממה נפשך אחד מהן הוא חול, אבל שני ימים טובים של ראש השנה נולדה בראשון אסורה אף בשני, מפני ששני הימים הן קודש וכיום אחד ארוך הן חשובים. ובספק אם נולדה ביום טוב ראשון י"א שמותר אף ביום טוב שני של ר"ה ויש מי שמחמיר³³.

שני ימים טובים של גליות חלו להיות אחר השבת, ביצה שנולדה בשבת מותרת באכילה ביום טוב שני, שהרי אם יום שני הוא קדש יום הראשון הוא חול ונמצא שיום חול מפסיק בין לידת הביצה לאכילתה³⁴.

אבל אם שני ימים טובים של ראש השנה חלו להיות לפני השבת ביום חמישי, ביצה שנולדה ביום טוב ראשון אסורה אף בשבת עד הערב מפני ששני הימים הן קדושה אחת וכיום אחד ארוך הן חשובין³⁵.

³² שו"ע ונו"כ תקינה

³³ הכנה"ג מיקל והעו"ש מחמיר במ"ב שם יד

³⁴ רמ"א שם

³⁵ מ"ב שם יט

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>